

היה אובד עמו על השולחן בו. מינה דע"כ מיירי בלא הודיעו שמשפלו מדשרי על הדולבקי וא"כ כי א"ל נמי הו' מוזג ושומה אמאי אסור וי"ל דמ"מ כיון שהחוק ידו למוזג ולשמות לא מירתת כלל וכן על השולחן מהאי טעמא אסור וכן בספא דקמני חציות סתומות כד' (ג) שפסתא וישתוס וישתוס ויגוב

כבא להם דרך עקלתון אי הכי סיפא נמי כיון דאמר להם לכו ואני (ה) בא אחריכם סמכא דעתייהו: המניח (ו) עובד כוכבים בחנותו כו' המניח יינו בקרון או בספינה כו': וצריכא דאי תנא עובד כוכבים דסבר דלמא אתי וחזי ליה אבל בקרון או בספינה אימא דמפליג לה לספינתיה ועביד ממי דבעי ואי תנא בקרון או בספינה משום דסבר דלמא אתי באורחא אחריתי וקאי אגורא וחזי לי אבל עובד כוכבים בחנותו אימא אחיד לה לבבא ועביד כל דבעי קמ"ל אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת בשל סיד אבא בשל מיט דברי הכל כדי שיפתח ויגוף ויגוב מיתביי ארשב"ג לחכמים והלא (ז) סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה אי אמרת בשלמא בשל מיט מחלוקת היינו דקתני סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה אלא אי אמרת בשל סיד מחלוקת בשלמא למטה ידיע אלא למעלה הוא לא ידיע רבן שמעון בן גמליאל הוא דלא ידיע ממי קאמרי ניכר וה"ק להו אי בשל מיט קאמריהו סתומו ניכר בין מלמעלה ובין מלמטה ואי בשל סיד קאמריהו נהי דלמעלה לא ידיע למטה מיהא ידיע ורבנן כיון דלמעלה לא ידיע לא מסיק אדעתיה דאפיד וחזי ליה אי נמי זימנין דחלים אמר רבא הלכה כרשב"ג הואיל ותנן סתמא כוותיה דתנן היה אוכל (ח) על השולחן עמו והניח לגין על השולחן לגין על הדולבקי והניח ויצא מה שעל השולחן אסור מה שעל הדולבקי מותר ואם אמר לו הו' מוזג ושומה אף שעל הדולבקי אסור חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ותיגוב פשיטא מהו דתימא כולה רשב"ג קתני לה קמ"ל וכי מאחר דקיימא לן כוותיה דרשב"ג דלא חייש לשתומא והלכתא כוותיה דרבי אליעזר דלא חייש לזיופא האידיא ממי טעמא לא מותבינן חמרא ביד עובדי כוכבים משום שייבא אמר רבא והספא דקבעינן הלכא כרבנן שמעון דלא חייש לשתומא. לנקיבת חור שהוא בלא טורח משום דמינכר ולפתיחת חבית כולה נמי דחייש לה רבן שמעון לא קיימא לן כוותיה דהאי יזופא דטידיחא הוא ואנן קבעינן באין מעמידין (ועיל דף נא.) הלכה כר' אליעזר דלא חייש לזיופא דחומס אחד האידנא אמאי לא מותבינן חציות סתומות ביד עובדי כוכבים: משום שייבא. נקב דק מאד שהוא במגופת חבית להיות ריח היין יוצא וש' לזוש שמא יקדש ש' בזמקאט ויטעוס מן היין: יצא

אסורות ואמר לנתפס עליו כנגב על היוף ושמר לקמן (דף ע.) דנתפס עליו כנגב מותר מ"מ הכא שאני שא"ל הו' מוזג ושומה ולכן לא מירתת כל כך כיון שהחוק ידו למוזג ולשמות: רבן שמעון בן גמליאל הוא דלא ידיע ממי קאמרי רבנן. וא"מ ולימא ר' יוחנן דפליגי בשל (ס) סיד ובשל (ט) מיט והא' רשב"ג כמשמעו וי"ל דגמר' גמריי ליה הכי: והאידנא דקיס לן בר' אליעזר (י) ולא חייש לזיופא ופרש"י כרשב"ג דלא חייש לשתומא חצויהו חצויהו הא דקיס לן כרבי אליעזר וקיס לן כרשב"ג דאי קי"ל כר' אליעזר לנד ולא כרשב"ג הא"כ דנהי דלא חיישין לזיופא דהיינו שסירי כל המגופה ויעשה אחרת תחתיה כר' אליעזר דאמר לא טרח ומזיף מ"מ איכא למישא לשתומא דליכא זיופא ואי קי"ל כרשב"ג לנד הא"כ דנהי דלא חיישין לשתומא מ"מ איכא למישא לזיופא שסירי כל המגופה ויעשה אחרת תחתיה זהו קל יותר לעשות (י) מסתימה שאין צו טורח והלכך נקט מרובהו כרשב"ג וכו' אליעזר: מאי טעמא לא מותבינן חמרא משום שייבא. רש"י גריס שייבא צד"ק משום דהיין נמשך ויולא דרך סס וזערון (ג) גריס שיבא צד"ק על שם צדא קטנה סתומין (א) איתו צדו כמו צדא דכשורא (פטה"ד דף ז.) והוא נקב קטן שעושין להריח ריח היין דרך סס וקורין לו שתיא"ל ומלכאן משמע דמגופת חבית לנד הוא חומס אחד מדקאמר דוקא משום שייבא לא מותבינן חמרא ביד עובדי כוכבים ש"מ דהו' חומס אחד סמימת החבית כמו שהיא מגופה נטיט וכן משמע לעיל בסוגיא דאין מעמידין (דף נא.) דקאמר אגבא אפומא דחביתא שריקא וחימיתא הו' חומס בתוך חומס משמע הא שריקא לחוד הו' חומס אחד אבל רבינו יצחק בן יהודה שלא לרש"י דוקא לחציות שלהם שהיו של חרס כג' בחומס אחד שעל פי החבית אבל בחציות שלנו שמשפלינו מחוצרים זה לזה אף כי יש חומס אחד על פי החבית מכל מקום יש לחוש שמא יתחזו העובד כוכבים חודו של סכין בין הסכין או בין השוליים או אפי' באמצע הכוס נגד הנקב ומיהו נראה לר"י שאין לחלק בין החציות שלנו לחציות שלהם שהרי לא מצינו שהקפיד התלמוד אפילו מאן דחייש לשתומא לא חייש אלא לנקיבה דמגופת החביות אבל לנקיבה דדופני החבית לא חיישין וליכא למימר דהיינו דוקא במגופה שהיא של טיט היה יכול לעשות הנקב אבל לא בשל חרס דהא מגופה איירי במגופה של חרס אלא ודאי היינו טעמא דלא חיישין לקולקול לדופני החביות ה"ה בחציות שלנו מותר לטלו מן החומס אחד על פי החבית דוקא כשחחר ורואהו ומכיר את החומס אבל אם שלחו לחצויהו והוא אינו חוזר ורואהו נרין חומס בתוך חומס ומיהו אי שולח כתב ידו והודיע לחצויהו ענין החומס סגי בן כמו צהרת החומס דהעובד כוכבים מרתת מכתב כאילו היה הוא חוזר ורואהו וכן משמע לעיל ואע"ג דקיס לן כרבי אליעזר דסגי בחומס אחד מ"מ בעינן הכרת חומס משום דקשיא לן דרב אדרב דרפי' לעיל פ' אין מעמידין (ס.) ד"ה דאמר) וכן משמע נמי בצרייתא דקתני פ' אין מעמידין (ס.) השולח יין ביד כותי ושל זיר ושל מוריים ביד עובד כוכבים א"ל נמי דלא אסור וסתמו מותר ואם לאו אסור אלמא בעינן הכרת חומס ואע"ג דר"ת מוקי לה לעיל כרבנן מדלא נקט יין גבי עובד כוכבים כדפ"ל מ"מ מדרבנן בלוי ומוריים נשמע לר' אליעזר ביון והא' זיר ומוריים לרבנן קתני בהך צרייתא דסגי בחומס אחד ואפ"ה צע' הכרת חומס ה"ה נמי יין לרבי אליעזר דאע"ג דסגי בחומס אחד מ"מ בעינן הכרת חומס ועוד יש ליישב הצרייתא כרבי אליעזר דכפ"ל לר' רש"י הלכך שמעינן מניה דאף לר' אליעזר בעינן הכרת חומס מיהו מדקאמר הכא בשמעין דקיימא לן כרבי אליעזר דלא חייש לזיופא כלל דסגי בחומס אחד אפילו בלא חוזר ומכירו דודאי לא טרח ומזיף כלל וגם מנהג העולם היה שצדכר לשלוח יין בחומס א' בלא חוזר ומכירו ואע"ג דלרב ודאי בעינן הכרת חומס כדפ"ל פ' אין מעמידין (ס.) ד"ה דאמר) דאל"כ קשה דרב אדרב מ"מ לא קי"ל צדא כרד' אלא קיס לן כסתמא דתלמודא דשמעתין וכדפרשיית וצרייתא דלעיל נמי דלאי ומוריים שהבאתי יש ליישב דלא אסרה הצרייתא אפילו בלא הכרת חומס דהא דקתני בצרייתא א"מ מכיר חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור אינו רוצה לומר א"ל לז' אפ"ה ישראל ראשון להכירו ולסור אלא הי"ק ואם לאו שהלך לראותו ולא הבין שהוא כרבי אליעזר דכפ"ל לר' רש"י הלכך חתמו וימינו יודע אם הוא כמו שחתמו אם לאו אסור ואז הוא גרוע עפי' מאילו לא הלך כלל לראותו שהרי עתה שרואהו ואינו מבחין אם הוא כמו שעשאו יש הוכחה קצת שזיפו העובד כוכבים אבל ודאי אם לא הלך ואינו רואהו כלל הישראל ראשון אחרי שחתמו אלא שהישראל שני מצאו חתום

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא הלכה כרשב"ג עיין ב"ב דף קקג ע"כ כרשב"ס ד"ה מ"ט:

הגהות הב"ח

(א) נמי ואני אבא אחריכם: (ב) שם כדפיסקא המניח יינו בקרון או בספינה כו' המניח עובד כוכבים בחנותו כו' וצריכא ליה וז"ל ואני לי כפ"ל וז"ל וי"ל וי"ל (ג) שם והלא שתומו ניכר כפ"ל וכן בכל העמוד: (ד) שם היה אוכל עמו על השולחן והניח ורגין על הדולבקי והניחו וז"ל: (ה) רש"י ד"ה בין האידנא דקיס לן כר' אליעזר דלא חייש לזיופא וק"ל כרשב"ג כפ"ל וי"ל וי"ל וי"ל וי"ל (ו) כ"מ קל יותר לעשות משתומא שיש בו טורח:

לעזר רש"י

סלד"ר [שולד"ר]

השובר את הפועל פרק המישי עבודה זרה

6) טהרות פ"ו מ"א,
7) מוספתא פ"ט דטהרות
8) ש"ס ע"ג ו"א,
9) [מנחות מ, שבת מ"א,
מ"ב י"ג, י"ד] [בבלי ש"ס, מ"ד].

הגהות הב"ח

א) גמ' הוה פולמוסא.
ב) ע"פ פ' חוקת הבנים
דף נה ע"ג במס' גד"ה
ר' אליעזר מטעם: (ג) שם
דמסרה לה אקלדא
לעבודת כוכבים ל"ל
וזכית מפתחה נמחק:
א) רש"י ד"ה אקלדא
מפתח הס"ד ואח"כ מ"ה
שמירת מפתח וכו'
ב) דתפסת כנגד: (ד) ר"ה
שאי התם משום וכו' דנת
לו הפנימית. י"ב ע"פ ש"י
ב"ב דף י" ע"ג העטם
לדמי תפסת כנגד משום
שיטתו לומר כלי נפל מדי
לך בלתי הנה וקשה דסר
מירוק זה יכול לומר ג"כ
כסנכס לפימיו וכו'.

לעזר רש"י

אישקוב"א. א"ר.
אשטנדיל"ר.
[אישטנדיל"ר].
להתחמה, להשתרע.

מוסף רש"י

ברלשת. מילות גימ' הבא
לעזר על שם שמחפשי
ויולגש את העיר קרי לה
בולשת (שבת ח"א) ח"ל. על
שם שמחפשי כל
המטומים (בבב"ב כ"ו).
שמחפשי וכו'.
דמתרגמינן (בראשית לא)
ויפס, ובלש (וה' י"ג).
בשעה שלום. כגון שהא
של אותה מלכות (שבת
(כ"ח).

רביסא. מיוקת עובדת כוכבים: **אופיא.** אשקומ"א של יין: **אימר**
מגבה דחביטא שקלתא. דוקא רביטא דלינה יודעת צביז ניסוך
ולא מסרה נפשה למינגע אבל גדולה מני חזוין דנקיטא אופיא לא
מלינן לקולא: **אע"ג דליכא סו.** שאין שם אופיא עוד וליכא למימר

הא ודאי בגו חביטא שקלתא: **אימר**
איסרמי. דלך אופיא הוא דהואי
התם: **פולמוסא.** ראש הגייס שר
צבא: **ולא ידענא אי.** שרא משום ספק
עובד כוכבים ספק ישראל וכו"ל
דאמר ספק ציאה טהור. ולקמיה פריך
הא לאו ספק ציאה הוא דודאי עובדי
כוכבים היו: **ישראל נינהו.** ואולינן
במר רובא דליכא ספיקא: **כיון**
דמפסחי טובא. הרבה יותר מכדי
לורך שתיימן מוכחא מילתא דלדעתא
דממונא פתחו ובגנבזומיהו טרידי
ודמי לזולשת שנכנסה לעיר בשעת
מלחמה דקתני מנתימן [ולקמן] אלו ואלו
מותרות הלך אע"ג דספק מגע הוא
כיון דמוכחא מילתא לקולא כספק
ציאה דמי: **מסוביא.** מוכרת ספק
בזנות כמו זולל וסובא (דברים כ"א)
סבאך מהול בזנים (ישעיהו א'): **אקלדא.**
מפתח (ו) שמירת מפתחות ולא סמכא
דעתה ליכנס ומתפסת כנגד: **יין נסך**
מיציעא. בזנותא ומסייע לרב
דימי: **למימרא דטהרות אלימי מיון**
נסך. מדנקט לה בלשון ק"ו: **שחלקא**
במסיפס. מחילה נמוכה עם הארץ
מלך זה וחצר שטור טהרות מלך זה:
אינו עושה יין נסך. דנתפס עליו
כנגד. אלמא טהרות אלימי: **מייביני**
שמי תלויים זו לפניו מזו הפנימית
של חבר: **ומילוגא.** הפתחה לרה"ר
של עם הארץ דלין לו לעם הארץ
דריסת הרגל על הפנימית: **שוטח**
שם. בפנימית אבל אי הוי ארפכא
דחילוגא של חבר כיון דהוי לעם הארץ
דריסת הרגל בחילוגא אין חבר שוטח
שם פירותיו. מ"מ קשיא לרב דקתני
אע"פ שידו של עם הארץ מנגעת
לשם: (י) **התם משום דנתפס עליו כנגד.**
דמה לו בפנימית אבל חלוקה דחצר
אחד דמי כי עילי ידיה לא מתפס
כנגד: **אמרי.** דגג קמלרנא אני
מכוין למדת בנין שאני רוצה למדוד
לך הושטמי את ידי. לשון אחר
מתשובת הגאונים מתמוגג אני
אשטנדיל"ר בלע"ז וגרסי' אימנוד
קא ממלדנא: **בלד גגו.** שאינו גבוה
ממנו וליכא למימר מתמוגג אני
כשמושיט ידו שם: **אנא דאמי כרש"ב.**
דאמר לעיל ובלבד שלא תהא ידו של
עם הארץ מנגעת שם ולרב לא שאני ליה

ההיא רביטא דהות נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי.
פ"ה דוקא מיוקת שאינה יודעת צביז ניסוך ולא טרחא
ליבע אבל נערה גדולה לא מלינן לקולא מיהו לא מזינו חלוק זה
בשוק מקום לכן נראה דלאו דוקא רביטא ה"ה גדולה אלא דעובדת

ההיא רביטא דאישתכח דהות כי דני הוות
נקיטא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי
אימר מגבה דחביטא שקלתיה ואע"ג דליכא
תו אימר אתרמויי איתרמי לה (ו) ההוא פולמוסא
דסליק לנהרדעא פתחו חביטא טובא כי
אתא רב דימי אמר עובדא הוה קמיה דרבי
אלעזר ושרא ולא ידענא אי משום דסבר לה
כרבי אליעזר דאמר ספק ביאה טהור אי
משום דסבר רובא דאולי בהדי פולמוסא
ישראל נינהו א"ה האי ספק ביאה ספק מגע
הוא כיון דמפתחי טובא אימא אדעתא
דממונא פתחו וכספק ביאה דמי ההיא
מסוביא דמסרה לה אקלדא (ו) מפתחה
לעובדת כוכבים א"ר יצחק א"ר אלעזר עובדא
הוה בי מדרשא ואמרו לא מסרה לה אלא
שמירת מפתח בלבד אמר אביי אף אנן נמי
תנינא (ו) המוסר מפתחות לע"ה טהרותיו
טהרות לפי שלא מסר לו אלא שמירת
מפתח בלבד השתא טהרותיו טהרות יין
נסך מיבעיא למימרא דטהרות אלימי מיון
נסך אין דאיתמר חצר שחלקה במסיפס אמר
רב טהרותיו טמאות יובעובד כוכבים אינו
עושה יין נסך ורבי יוחנן אמר האף טהרותיו
טהרות מיתבי הפנימית של חבר והחילוגא
של ע"ה אותו חבר שוטח שם פירות ומניח
שם כלים ואע"פ שידו של עם הארץ מנגעת
לשם קשיא לרב אמר לך רב שאני התם
ישנחפס עליו כנגד ת"ש ורשב"ג אומר רגגו
של חבר למעלה מנגו של ע"ה אותו חבר
שוטח שם פירות ומניח שם כלים ובלבד
שלא תהא ידו של ע"ה מנגעת לשם קשיא
לרבי יוחנן אמר לך רבי יוחנן שאני התם
דאית ליה לאישתמוטי מימר אמר אימצורי
קא ממצרא ת"ש רגגו של חבר בצד גגו של
עם הארץ אותו חבר שוטח שם פירות ומניח
שם כלים ואע"פ שידו של עם הארץ מנגעת
לשם קשיא לרב אמר לך רב לאו איכא ר"ש
בן גמליאל דקאי כוותי אנא דאמרי בר"ש
בן גמליאל: **מתני'** (ו) בולשת שנכנסה
לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות
סתומות מותרות בשעת מלחמה אלו
ואלו מותרות לפי שאין פנאי לנסך: **גמ'**
ורבינוהי

פח א מיי פ"ב מהל'
מאלכות אסורות
הלכה כג ועיין בהשגות
ובכ"מ סגן לאין קמח
טושיע י"ד פ"י קמח ספיק'
ג [וס' קמח ספיק' טו]:
פ"ב ג מיי פ"ב ש"ג:
הלכה ג ועיין
בהשגות ובכ"מ ולתם
משנה סגן שם טושיע י"ד
פ"י קמח ספיק' ה':
צ"ג ג מיי פ"ב מהל'
מנמחל משכב ומושב
הלכה ג:
צ"ד ד מיי פ"ב מהל'
מאלכות אסורות
הלכה ג סגן לאין שם
טושיע י"ד פ"י קמח ספיק'
טו:
צ"ה ה מיי [וסן ופ"י:
מושב הלכה סגן
ומושב הלכה סגן:
צ"ו ו מיי פ"ב מהל'
מנמחל משכב ומושב
הלכה ג:
צ"ז ח מיי שם הלכה יע
ואע"פ שידו מנגעת
מותר:
צ"ח ט מיי שם ובלבד
שלא תהא ידו מנגעת
ועיין בספך משנה:
צ"י י מיי פ"ב מהלכות
מאלכות אסורות הל'
כד סגן לאין קמח טושיע
י"ד פ"י קמח ספיק' י"ב:

כיון דפתחו טובא יותר מכדי שמהי אימור אדעתא דממונא פתחו
וא"כ הו ספק ספיקא ספק עובדי כוכבים או ישראל ואת"ל שם עובדי
כוכבים שמה פתחו לשם ממונא ולא אדעתא דשמהי כיון דליכא טובא:
לא מפרה אה אלא שמירת מפתח. ולא סמכא אדעתא ליכנס דנתפסת כנגד מכלן שאם תפס המושל את היהודי והניח שמירת עובדי
כוכבים צביתו ונמסר להם כל המפתחות אף של יין אם אין אוכלים ושומים ממה שבצית ישראל היין מותר ואם אוכלים צבית
אסור ואמנם אם מלאן ישראל כמו שהניח מלאים כשרים דכדומיה אשכחן גבי נגדיו לענין טומאה שאם מלאן כמו שהניחם טהורים
ואמרינן עלה וכן נסך ואולי כשמחפשין אותו בכל מקום ובקרקע ובכתלים את מטמוני ישראל גם היין אסור לפי שגם לתוך חביות הכניסו
קנה ארוך לחפש בו אכן אם היה לישראל סימן וחזור במגופה מותר דאם הסירוה לחפש בה לא היו מחזירין אותה דהא לא מירתמי
מישראל כלל: **פתוחות אסורות.** משמע אפילו טובא ולא אמרי' אדעתא דממונא פתחו דלאמרי' לעיל גבי פולמוסא והיינו משום
דפולמוסא צאים לגבות מם המלך וארטוג ולכן איכא למימר דאדעתא דממונא פתחו אבל בזולשת אינם צאים כי אם דוקא לאלול ולשמות:
ורבינוהי

